

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/2506 din 15.02.2024
La nr. 29 din 01 februarie 2024

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Codul penal - art.233 și Codul contravențional – art.128, 135 și 398).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Digitally signed by Pînzari Alexandr
Date: 2024.02.15 09:40:01 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandr PÎNZARI

Ex.: V. Gheorghijă
Tel.: 022 257-424

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	399
"15"	02 2024
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9453 din 15.02.2024

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Codul penal - art.233 și Codul contravențional - art.128, 135 și 398)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei anticorupție a fost plasat pe pagina web a Parlamentului la 01 februarie 2024, fiind asigurat accesul părților interesate la materialele proiectului, pentru a putea lua cunoștință și a prezenta sau expedia recomandări.

Spre efectuarea expertizei anticorupție, proiectul a fost transmis la 01 februarie 2024. Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale prevăzute la art.11 alin.(2²) și art.12 alin.(2) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Din nota informativă poate fi dedus că proiectul are drept scop reducerea pînă la excludere a braconajului cinegetic și a tentativelor de braconaj.

Analizînd normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune:

-) în Codul penal – aprobarea în redacție nouă a art.233;
-) în Codul contravențional – aprobarea în redacție nouă a art.128 și 135, modificarea art.398 alin.(1).

Prin urmare, conchidem că scopul dedus din nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesele statutului, în ceea ce privește redresarea situației actuale pe compartimentul braconajului, responsabilizarea participanților la acțiunile de vînătoare desfășurate legal, promovarea eticii și culturii vînătorești.

Totodată, în varianta actuală a proiectului, indirect, va fi facilitată efectuarea vînătorii în rezervațiile științifice și ariile naturale protejate de stat.

Prin urmare, promovarea intereselor menționate supra nu este în detrimentul interesului public cu condiția redactării proiectului în conformitate cu recomandarea din prezentul raport de expertiză anticorupție.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

În nota informativă sunt specificate: denumirea autorului, condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări, principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi, fundamentarea economico-financiară, modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare, avizarea și consultarea publică a proiectului.

Astfel, considerăm că nota informativă conține o justificare suficientă a necesității promovării proiectului de act normativ.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”.

Implementarea în practică a normelor proiectului nu necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat, fapt confirmat și de către autor în nota informativă.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului nu reglementează activitatea agenților publici sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

La art.I din proiect, redacția nouă a art.233 alin.(1) din Codul penal

„Se consideră vânătoare ilicită (braconaj) acțiune ce întrunește cel puțin unul din criteriile indicate:

- a) vânătoarea fără a deține calitatea de vânător sau dreptul de a vâna fiind anulat sau suspendat;*
- b) vânătoarea cu carnet de vânător nevalabil sau cu carnet de vânător ce aparține altei persoane;*
- c) vânătoarea fără a deține dreptul de a păstra și/sau purta armă de foc;*
- d) folosirea arbaletelor, arcurilor, armelor cu amortizor, armelor și muniției interzise de normele speciale;*
- e) tentativa de dobândire sau dobândirea animalelor sălbatice prin mijloace, sisteme, metode, interzise sau neprevăzute de cadrul normativ cu incidență în domeniu;*
- f) urmărirea animalelor sălbatice cu orice fel de mijloace de transport, terestru, naval (acvatic), aerian sau a aparatelor de zbor fără pilot;*
- g) tentativa de dobândire sau dobândirea animalelor sălbatice cu ajutorul aparatelor de vedere pe timp de noapte, aparatelor cu termoviziune sau aparatelor de iluminat;*
- h) aflarea în fondul cinegetic cu arme de vânătoare în afara perioadei de vânătoare stabilită de cadrul normativ cu incidență în domeniu,*

se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 850 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de la 1 până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita pe un termen de până la 3 ani o anumită activitate.”

Obiecții:

În redacția nouă a art.233 alin.(1) din Codul penal, spre deosebire de norma în vigoare, este omisă reglementarea sancționării penale a persoanelor pentru încălcarea interdicției vânătorii în locurile interzise.

În context, Legea vânătorii și fondului cinegetic nr.298/2018, pe lângă perioadele și mijloacele cu care este permisă vânătoarea, ca o componentă obligatorie menționează expres și locurile în care aceasta este permisă. Astfel, potrivit art.23 alin.(2) al legii prenotate: *„Vînarea exemplarelor din speciile de faună de interes cinegetic este permisă în locurile, în perioadele și cu mijloacele stabilite conform prevederilor prezentei legi”*.

Concomitent, art.4 alin.(2) al Legii nr.298/2018 stabilește că: *„Teritoriul rezervațiilor științifice și al altor arii naturale protejate de stat în care vânătoarea este interzisă face parte din fondul cinegetic, dar este considerat zonă de liniște”*.

Prin urmare, omisiunea specificării exprese în proiect a locurilor în care este interzisă vânătoarea, practic, exclude posibilitatea sancționării persoanelor pentru încălcarea acestei interdicții, prin ce „legiferează” în mod indirect vânatul în rezervațiile științifice și ariile naturale protejate de stat, ceea ce contravine esenței și scopului proiectului, dedus din nota informativă.

Recomandări:

Completarea normei de la lit.h), după textul „aflarea în fondul cinegetic cu arme de vânătoare”, cu textul „în locurile interzise,”.

Factori de risc:

- Lacună de drept

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - abuz de serviciu
 - conflict de interese și/sau favoritism
 - influențare necorespunzătoare

IV. Concluzia expertizei

Proiectul legii privind modificarea unor acte normative (Codul penal, Codul contravențional) a fost elaborat de către este promovat de către un grup de deputați în Parlament, în scopul reducerii pînă la excludere a braconajului cinegetic și a tentativelor de braconaj.

În cadrul procesului de elaborare au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă.

Proiectul corespunde interesului public general, deoarece va contribui la redresarea situației actuale pe compartimentul braconajului, responsabilizarea participanților la acțiunile de vînătoare desfășurate legal, promovarea eticii și culturii vînătorești.

În normele proiectului supus expertizei anticorupție au fost identificată o lacună în drept care la aplicare va „legifera” vînătoarea în rezervațiile științifice și ariile naturale protejate de stat.

În scopul preîntîmpinării apariției manifestărilor de corupție la aplicarea în practică a prevederilor proiectului, precum și prevenirii unui prejudiciu enorm adus mediului și faunei, considerăm oportună redactarea acestuia în contextul obiecției și recomandării din prezentul raport de expertiză anticorupție.

15.02.2024

Digitally signed by Gheorghijă Vadim
Date: 2024.02.15 08:44:04 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Vadim Gheorghijă , Inspector principal